

ATAI-C1177 TRAUMA JA TAIDE, 5 op

pääsääntöisesti tiistaisin klo 13:15-16

Opettajat:

Riikka Haapalainen riikka.haapalainen@aalto.fi

Anna Wilhelmus (anna.wilhelmus@aalto.fi) / anna.wilhelmus@gmail.com

Työmäärä toteutustavoittain

Kontaktiopetus 40h, itsenäinen työskentely / ryhmätyö 95h.

Osaamistavoitteet Opiskelija ymmärtää trauman käsitteen määritelmät taiteen ja terapian konteksteissa. Hän perehtyy nykytaiteen traumakulttuurisiin ilmiöihin sekä erilaisten terapeuttien lähestymistapojen peruseräisiin traumatuksimuksissa ja hoitomuodoissa.

Sisältö

Kurssilla käsitellään trauman käsitettä taidehistorian ja nykytaiteen sekä taideterapian näkökulmista. Trauma on viimeisen sadan vuoden aikana noussut merkittäväksi aiheeksi sekä taiteessa että ihmisen psyyken tutkimuksessa. Tavoitteena on integroida näiden alueiden tietämystä siten, että opiskelija saa välineitä aiheen työstämiseen ja ymmärtämiseen myös taidekasvatuksen konteksteissa. Kurssilla pohditaan, mitä tarkoittaa idea nykykulttuurista trauman kulttuurina. Muistamisen ja muistelemisen teemat ovat keskeisiä nykytaiteen traumakulttuurisia aiheita. Opiskelun aikana tutustutaan traumakulttuurisiin taiteen menetelmiin kuten omakuvaan, paikkasidonnaisuuteen, performanssiin ja valokuvaan. Taide-esimerkkien avulla paneudutaan siihen, millä tavoin henkilökohtaista tasoa käsittelemällä taideteos voi tuottaa julkisen, yhteisesti ymmärrettävän ja poliittisen tason. Trauman määritelmää avataan ihmisen psyyken, kehon ja kognitioiden näkökulmasta pohtimalla mitä trauma on, miten se syntyy ja ilmenee. Kurssilla käsitellään kehollisuutta, muistia ja tarinallisuutta taiteen lisäksi myös taidepsykologisesta näkökulmasta ja tutustutaan traumojen hoidossa käytettyihin menetelmiin.

Itsenäisen taiteellisen oppimistehtävän lähtökohdaksi opiskelija valitsee jonkin kurssilla käsitellyn taideteoksen tai aihepiirin.

Toteutus, työmuodot ja arvosteluperusteet

Luennot, kirjallisuuteen perehtyminen, luentopäiväkirja, itsenäinen taidetyöskentely ja teoksen esittely.

Arvosteluasteikko 0–5

ALUSTAVA OHJELMA

15.3. Anna Wilhelmus: Kurssin käynnistys. Trauma ja turvallisuus

22.3. Anna Wilhelmus: Traumaattinen kokemus

29.3. Anna Wilhelmus: Traumaattinen kokemus. Mieli, keho ja tunteet - muistava keho, pirstaloitunut mieli

5.4. Anna Wilhelmus: Muisti, muistot ja muistaminen

12.4. Anna Wilhelmus: Taiteen terapeuttisuus

19.4. Anna Wilhelmus: Taiteen terapeuttisuus ja yhteisö

26.4. Anna Wilhelmus: Trauman jälkeinen kasvu

10.5. Riikka Haapalainen: Yhteisöt ja kollektiiviset kuvat 1

3.5. Riikka Haapalainen: Yhteisöt ja kollektiiviset kuvat 2

17.5. Riikka Haapalainen: Yksilön ja toiseuden kuvat 1

24.5. Riikka Haapalainen: Yksilön ja toiseuden kuvat 2

1.6. keskiviikko klo 9.15–17 PÄÄTÖSKERTA

Anna Wilhelmus Otaniemen kampusalue

KURSSISUORITUKSET:

1. Prosessi- ja luentopäiväkirja

Kurssin aikana tulee työstää henkilökohtaista prosessi- ja luentopäiväkirjaa. Hanki kirja (joko tyhjä luonnoskirja tai muu kirja), johon jokaisen kurssin tapaamiskerran jälkeen kirjaat kuvallisesti ja sanallisesti päivän luentoja, taide-esimerkkien ja keskusteluiden nostamia pohdintoja, havaintoja, ajatuksia, tunteita, assosiaatioita ja ideoita.

Kirjaan kuvataan myös kurssiin liittyvää henkilökohtaista tai pienryhmän taidetyöskentelyä omasta näkökulmasta. Kirjaamiseen voit käyttää kyniä, värejä, lankoja, neulaa, saksia, leikekuvia, valokuvia tai muita sopivia materiaaleja. Kirja esitellään kurssin päätöskerralla opettajille ja se on osa kurssin suoritusta, jonka perusteella arvosanat annetaan.

Kirja voi olla myös sähköinen, tällöin lähetä se molemmille opettajille sähköpostitse 3.6. mennessä.

2. Joko itsenäisesti tai ryhmässä toteutettava taiteellinen teos

Osana kurssia työstetään taiteellinen teos, joko yksin tai pienryhmässä. Teoksen teeman tulee liittyä kurssilla käsiteltyihin sisältöihin tai siitä nousseisiin ajatuksiin ja tunteisiin.

Työn toteutustavat voivat liittyä kurssilla esiteltäviin taiteellisiin lähestymistapoihin kuten omakuvallisuuteen, performatiivisuuteen tai yhteisöllisyyteen, ja keskeistä on löytää työn teemaan sopiva esitys- ja ilmaisumuoto. Tärkeä osa teosprosessia on myös pohtia sen paikkasidonnaisuutta: miten sen esittämispaikka ja -tilanne vaikuttaa teoksesta nouseviin merkityksiin? Teoksen voi toteuttaa minne tahansa Aalto-yliopiston kampusaluetta.

Teos esitellään viimeisellä kokoontumiskerralla keskiviikkona 1.6.2021 (pakollinen läsnäolo).